

կեանց ի Հայաստան Առաքելութեան մայր տունը, և ուսկից կախումն ունէր և ունի վանայ մէջ ունեցած քարոզչաց տունը, ի Մուսուլ ամիսնը եռանդեամբ վաստակելով, կրօնաւորն Բաւաւ կորսնցուց աւողորմութիւնը և բռնկաց խորհրդով թողոյց զՄուսուլ, որուն կիման ֆասակար էր իրեն և քաշուեցաւ ի Մար-կա-կուր, Գերութասանի լերանց շէրէյիս ստորտաք, և «Հոն աշխատեցաւ և ուսաւ քերատ, հայ և քաղցեացի լեզուները, որոնք իրեն ա. մենակարեւոր էին, զի իւր խորհուրդն էր Մեծ Հայոց մէջ սփռելու իւր ջանքերը»:

Յամին 1852ի իւր ընդարձակ գաղափարքը առաջարկեց Պրոպականդայի և միանգամայն Կալէլիոյ հիւպատոսին, ուսկից կախումն ունէին եւրոպացի կրօնաւորք, և նոցա հաւատութիւնը աւելով, սկսաւ երկար ուղեւորութիւն մը Գերութասանի և Հայաստանի լերանց գիւղերը, միջնէն որ վայրէջաւ Ղրիմու պատերազմը: Արդէն այն ապաստարակոն յուզումները կային նաեւ քերաց ցեղերու մէջ ընդգծւ Ք. Կրան, որոնք Քրիստաւ բռնեցին իբր պատանդ մը, և շատ դժուարութեամբ կրցաւ ապաստել, օսմանն առն իրխառնութեանց միջամտելով: Ապա օրինաւոր պաշտպանութիւն ստանալով Փուրք Պետութեանէն երբ կը մեկնէր շրջելու ի բովանդակ Հայաստան, կրկին ծանր հիւանդացաւ, և իւր մեծերը զինքը բռնադատեալից գտնաւ յետագայ: Վրանդաւոր ուղեւորութիւն մը ունեցաւ և Մերսինի մօտ 500 քերտորք իրան յարձկեցան և սաստիկ գանդակութեամբ զինքը կիսամեռ թողուցին: Պրեմիէ հրաշքով նորէն ազատելով, հասաւ ի Ֆիրէնցէ ուր առաքելութիւնը գտնելու վերը Աստուածաբանութեան ուսուցիչ անուանուեցաւ Գոմենի-կեանց վանքին մէջ, և շար մը սրբազան պաշտօններ վարեց, իսպախոյ զանազան կողմեր մինչեւ որ արքեպիսկոպոս եղաւ Ֆիրէնցէի և զոր վարեց մեծ իմաստութեամբ և սրբութեամբ Լեւոն ԺԳ զինքը քնն տարի առաջ կարասնաւ անուանեց և համարօքն ունէր վրան իւր մահը յանկարծական չէր. զի ամիսներէ ի վեր 79 ա. մեայ ծերունին ընկճաւ էր հիւանդութիւններէ: Ֆիրէնցէի քաղաքապետը և քաղաքապետը ամէն հանգրձանը կը տեսնէն արժանաւայել յուզողաւորութիւն մը կատարելու եկեղեցւոյ իշխանին, իրենց Արքեպիսկոպոսին, մեծ Աստուածաբանին և Ժողովրդասէր հոգեւորն:

ՀԱՆՏԵՍ ՀԱՆՏԵՍԻՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐ

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ. — Պ. Արփիարեանի թերթին մէջ մերթ ընդ մերթ խնամով գրուած յօդուածներ պակաս չեն ըլլար. նորա հինգերորդ պրակին մէջ Նուպար փաշային վրայ, Փիւնիկի գրութիւնը ուշադրաւ է. յարգ. յօ. դուածագիրը, մտքի կորով, գրութեան ծաղկեալ և մշակուած ոճ ցոյց կու տայ:

Պարոն յօդուածագիրը իւր տողերովն, յիւրեան կը հանէ այն յարգանքը զոր հայ Ժողովուրդը և օտարը ընծայեց իւր գիւսանագետ հանգուցեալ մեծ Մերսինին:

L'ARMÉNIE. — Պ. Չերազի օգտակար ազգային տրեքէն կ'իմանանք որ ի Փարիզ բացուել է Ռուս արուեստագիտաց ցուցահանդէսը, ուր յազգայնոց միայն Պ. Նապոնեան կարնեցին ի ցոյց դրած է մի զրուստեղի ծովանկար, որոյ մասին Պ. Չերազ կը գրէ.

«Ապագայ Այվազովաքոյն վրծիմը, կը յայտնէ մեզ արաբալոթեան խորհուրդը, մկարուած ամկոկոլութեամբ և սեւամաղծիկ գեղեցկութեամբ»:

ՏԻԳՐԻՍ. — Բազմալիպի Նախընթաց պրակներու մէջ գետեղելով Միացեալ Նահանգներուն մէջ գտնուած հարուստներու անունն և ունեցած հարստութեան քանակն, փափաք յայտներ էինք իմանալու՝ թէ մեր այն հայ իշխերն ազգին բարեք մը ունին կամ ունեցին են. այս մասին տեղացի Տիգրիս հայ թերթը կը պատասխանէ.

«... Բաականի հարուստներ ունինք, որոց հարստութեան որբանութիւնը իրենցով զատ ուրիշ ոչ ու կրնայ գոչակել. և ցուսմէ է ցով թէ այս լոնընդ շատ քիչ քաղաւորութեամբ ամտարիքի են ընդհանրապէս և սովորաբար ազգային գործերու »:

Մեր ամերիկացի միլիոնատեար անտարբեր են. բայց Ձէյնուն անօթի է, կը մուրայ, Ամերիկայի միջնակարգ հայ հասարակութիւնը հանգանակութեամբ անոնց օգնութեան կը հասնի, բայց Միլիոնատեար անտարբեր են!:

ԹՐԿԱՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ. — Զմիւռնիոյ հանգիստ վեցերորդ թերթին մէջ Մ. Նուս-

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ. — Օրաբեր ազգային, քաղաքական և անուսական գիտ 22 Գր.:
— Հասցէ Direction du journal Arménien SOURHANTAG. (20 Avenue de la S. Porte) CONSTANT.

ՍՈՒԹԻԻՆ. — Կիսամսեայ օրաբեր ազգային և քաղաքական. — գիտ 25 Գր.:
— Հասցէ M. Archam (Poste Restante) ATENES (GRÈCE)

պարեան որ իւր հեղինակութեամբ արդէն ծանօթ է ազգիս, ազնուական և բարեկամական գրչով իբր պատասխան Պ. Գէշեանի, Նուպար փայլայի Նատաղով կը հանդիմանայ, և մանրամասնօրէն կը յայտնէ իւր տոհմականից Նուպար Փ. ազգիս առաջին և օրինական ի բարերարներէն մին ըլլալն: Յարգ. յօդուածագրին հետեւեալ դիտողութիւնքն շատ հիշդ կը գտնենք.

« Ինչո՞ւ րամսուրը չպիտի ըլլայ ենթադրել թէ տիկին Նուպար փայլայի և Պօլոս փայլայ Նուպար երկուքն ալ ազնուն և մարդասէր Ռոզմինը, իրենց քարելիքը տակ ամուսնոյն ու հօր վնասման ընթացքը պիտի շարունակեն իրենց առատ իւրեանցով ազգը միխիթարելով, Պէտք է սակայն խոստովանել թէ այսպիսի յարմարողական յօդուածներ գործընդուն կամքին ու միատեսակին հիսկուակ կրթման սելին վնաս տալ քան օգուտ յառաջ բերել »:

Իրօք փափաքելի է որ դադարէր մեր յարգ. յօդուածագիր խմբ. առ հանգուցեալ Հայ փայլան մեղադրական տողեր ուղղելէն. մի գուցէ իւր փենտափայ որդին ալ իւր բարեխիշտակ Հօր անմխիթար « Եւ այս ազգին սրբողոր իմ » բանաձեւը ինքն ալ կրկնէ:

— Սոյն հանդիսին առաջին յօդուածը գուտ գիտական է, որ կը ներկայացնէր Փառիգու Հայ ուսանողաց Ակումբի շարքական երեկոյթին մէջ, Պ. Միսաք Պաղտատարեանի « Գիճնդաքեան դարմանի » վրայ բանաստեղծեան համառօտութիւնը. պարզ այս յօդուածէն կրնայ փոքր ինչ գուշակուիլ, թէ ի մօտոյ այս Ակումբին հրատարակելիք ուսումնական թերթը ազգիս ինչ աստիճան կրնայ հետաքրքրական և օգտակար ըլլալ:

ԲԻՒՐԱԿԱՆ. — Թրքահայ ազգագրական հանդիսին Յերորդ պրակին մէջ « գաւառական քանի մը կարեւոր քաղաք » յօդուածին մի բառն բաւական հետաքրքրական է. Յ. Մանուէլեան կ'ըզրակացընէ որ Ունեղի բառին փոխանակելու է Կէֆուս — կաշի-տա բառը զոր կը գործածեն Տիփլիսի և ուրիշ գաւառներոյ ազգային գիւղացիները: Միշուշտ այս գաւառական բառի գործածութիւնը տարօրինակ պիտի չըրեւի, փասն զի ինչպէս գաղ. Prince բառն, նմանապէս հոմանիշ մեր Ունեղի կ'աւ Ունեղիք բառն շատ լայն նշանակութիւն ունենալով, լաւագոյն է սահմանափակել առոր իմաստը և մի Ունեղի յորըմբմամբ չհասկնալ տճ. մաշա, զըռսաճ, մաքսա, մըրպըզ, և այլն, և այլն, այլ եթէ գաւառներու մէջ գուտ հայերէն հոմանիշ բառ մը կայ, անկեա գործածել: Շատ իրուացի է Բիւրաքանի հետեւեալ տողերն.

« ... Այս քառն (Ունեղի) այնքան որոշ չքաղաքներ մեր վառարամներուն մօտիկը դրուսն փորլիկ գործիքը, որքան գաւառական այն քառն (Կէֆուս), զոր հրապարակ կը նետնիք՝ յուսալով թէ լուրջ ուսումնասիրութեմէ մը ետք պիտի արժանանայ չնրմ ընդունելութեմ »:

Փափաքելի էր որ ամէն մի թերթը նաեւ ծանօթացընէր գաւառական ասոր նման բառեր, որոց արդի գործածութեմ հոմանիշը, տարտամ գաղափար մը կու տան կամ օտար ազգերէն գողունի բառեր են:

Յիշեալ պրակին մէջ Յ. Մկրտչեան ստորագրութեամբ և « Հայ քառարանի մը պիտեք » վերնագրով յօդուած մը զետեղուած է, որուն նպատակն է ցուցընել թէ Հայ համբալկներն անհրաժեշտ է առնելու այսպիսի հիկ բառարան մը որ պարունակէ լեզուական բառերին գառ, նաեւ գիտական բառեր, որոնք եթէ գաւառներու մէջ ցրտած են, ամփոփուին հատորիկի մը մէջ և փոխանակ նոր բառեր չինելու, արդէն իսկ գաւառներու մէջ եղածներն գործածելու է կ'ըսէ: Ընտիր է այս գաղափարը և ազգին շատ օգտակար, միայն իմ մաղթենք որ յարգելի յօդուածագրին այս փափաքն անունին դիր չմնայ: Ուրախալի է որ Բիւրաքան, Հանրագիտակ մեծ կորուստութիւն կու տան ազգին ծանօթացընելու գաւառական բառերը և ոեւէ բանտարի մը շատ դիւրին է յիշեալ աշխատութեան ձեռնարկը, եթէ նոյն և ուրիշ զանազան թերթերուն մէջ գտնեղուած գաւառական բառերն իրենց նշանակութեամբ՝ հաւաքելով՝ կազմէ հատորիկ մը:

ԲԻՒՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐ

ՄՈՒՐԱԿԱՆ. — Ամագրիս վերջնթեր պրակին [N°. 12. 1898] մէջ մանրամասն տեղեկութիւն կը տաանաք ապագային հեղինակելի Հանրագիտարանի մասին, որուն վրայ ամիսներ առաջ Բագմամիլի մէջ խօսած էինք: Ինչպէս որ կը նկարագրուի այս գործը, նմանն չունենալով Հայ մատենագրութեան մէջ, մեզ ոչ սակաւ հետաքրքրութիւն կը պատճառէ լիովին անոր ծանօթանալու և զայն ծանօթացընելու: — Մուրհի յարգ. խմբագրարանն որ և միանգամայն է ձեռնարկող Հանրագիտարանի [խմբ. Encyclopedie] կը գրէ.

« Միմոզն երուպական սազներ իրենց երկրի ու պատմութեան վերաբերեալ ամէն մի հարցի մասին, որ կապուած է որ և է յատուկ առնալն հետ, կարող են դիմել իրենց ընդարձակ համրագիտարանին, մեծք հայեալ ընդունք մի պար-

պիտի հրատարակութիւն մեր երկրի ու մեր պատմութեամբ վերաբերելու».

Հայ մատենագրութեան մէջ տարիներ առաջ հրատարակուած են երկու կենսագրական բառարաններ¹ որ թէեւ անպակաս չեն ազգիս նախնիք և վերջին նշանաւոր արանց նկարագրութիւնք, բայց այդ երկերն ոչ զուտ հայկական ըլլալով, գոհացուցիչ և լիովին տեղեկութիւն չեն տար ազգային ոեւէ պատմական դէպքերու և անուանի անձանց վրայ, ինչ որ կը խոտանայ ապագայ Հանրագիտարանը: Փայով Հայ աշխարհագրական բառարանի, իրօք թէեւ տակաւին Հայ մատենագրութիւնը զուրկ է, բայց չմոռնալք ըսելու թէ քիչ տարիէն այդ պակասն անշուշտ կը ընտ «*Բնաշխարհիկ քաղաքանմ*», որոյ թերթերն ամիսներ առաջ տպարանիս մամուլն սկսած է հրատարակել:

Սակայն այսու Հանդերձ սոյն երկն կը մատակարարե՞ այն ժառանգութիւնը զոր կը խոտանայ Հանրագիտարանը. կը գրէ Մուրճ.

«Մեր համընդհանրամբ մայն անհրաժեշտութեամբ պիտի պարունակէ իւր մէջ ամեմունքը այն քորը պիտրերի (մահմաճ, գաւառ, գիւղ, քաղաք) ուր հայ ազգայնականութիւն կայ որ պետութեամբ մէջ էլ մտքաւ լլմին՝ աշխարհագրական, պատմական տմանական, վիճակագրական և այլ տեղեկութիւններով, կարճ կամ ընդարձակ՝ մայած՝ կարեւորութեամբ և ձեռքի տակ եղած միւլներն»:

Ուրեմն Հանրագիտարանի աշխարհագրական բաժինն սկսուած Բնաշխարհիկ քաղաքանմէն առաւելութիւն մը կամ նուազութիւն մը պիտի լուծենայ: Չմոռնալք ըսելու որ Բագմալիպի մէջ բառարանիս Հեղինակը Հ. Ս. Էփրեկեան միայն ամենէն անուանի քաղաքներու և գաւառներու վրայ կը խօսի, իսկ առանձին հրատարակեալ թերթերու մէջ ան յիշատակ չի թողորդ մանրամասնութեանց յիշելով, խօսելու նաեւ ամէն Հայ գիւղերու, դաշտերու ու խոտանոցեաց, վանքերու, յենքու, գետերու վրայ: Բայց քանի որ տակաւին Հանրագիտարանը լոյս չէ տեսած, մեր դաւանութեան առ այժմ իբրեւ ենթագրութիւն կը քնայ: Ի՞նչ պիտի ըլլայ Հանրագիտարանի կենսագրական բաժինը. կը բացատրէ յարգ. Հեղինակը թէ պիտի պարունակէ.

«Հայոց երկրի . . . պատմութեամբ վերաբերեալ ամէմ մի ամուս կարելիին չափ ընդարձակ տեղեկութիւններով. պետական, հասարակական, զբաղման, արուեստագիտական և այլ հայ գործերի ամցեալից և մեղակցից. ամեմունքը օտար հեղինակների, որոնք զրոյս են հայոց լեզուի, պատմութեամբ մասին, օտար գործիչներ, որոնք որ և է միատարր կարեւորութիւն են մերկայացնում հայոց համար . . . »:

Միեթարական և շատ ուրախալի է այս պատկանելի աշխատութիւնը, բայց թէ իրականաբար է և երբ լոյս կրնայ տեսնել. Մուրճը կը պատահանէ.

«Մի այսպիսի գործի վրայ պէսպէս է աշխատելը կաշու գրիչների մի մեծ խումբ մի ընդհանուր ղեկավարութեամբ մի քանի տարի. բայց այդպիսի մի կազմակերպութիւն ստեղծելը ամէմ ցանկացած ռուպի գործ չէ, մասնաւոր դալլը պահանջէր դրամական քաղաքական խորը մեջուլ»:

Մուրճի գրութեամբ այս մեծ գործը պիտի յաջորի լոյս տեսնել, եթէ գրասէր Հայ Հարուստ բարերար մը 50 հազար ռուբլի նուիրէր այս տոհմային գրականութեան պատուարք գործին:

ԱՂԻԻՐ. — Մանկանց կրթութեան պարագոյ ռուսահայ ամսաթերթէն կ'իմանալք Հետեւեալ գրական նոր լուրը.

«Հ. Ն. Տ. Աւետիքեան արդէն կազմել է Տաթևի Հետագիրների ցուցակը: Կամ քաղաքական ծեղագիրներ. ըրորմ 200 հատ է, որից 50 Աւետարան. 6 Աւետարան մագաղանայ գեղարուեստական սքանչելիք են, 30 հատ քանակական, մնացելը կրօնական . . . 10 ծեղագիր ծայրաւոր»:

Նախնեաց գանձեր են ասոնք, որոց գրգռախոտարար ժողովուրդը յարգը չճանչնալով, խնամք չի տանիր. կը գրէ Աղբիւր.

«Անշուշտ հայր Տ. Աւետիքեան մի այս կաշու գործը առիթ կը հանդիսանայ փրկելու թմովկազմ ծեղագիրները խոնաւութիւնից»:

Շատ լաւ կ'ըլլար եթէ Ձեռագիրներն այլ ունենային նոր Էմիլիաններ, որոց չնորհու ազատէին Հայու մտքին անգին գոհարները, չինականին ու քաղաքացիին խոնաւ դաւ.

1. Կենսագրութիւն երեսնի արանց. — Հ. Մ. Թեմիսկիւնց ի Միսիթարեան ուսումնէն — Վենետիկ 1839:

Բառարան (առանձն) Պատմական աշխարհագրական

գրական և զիցաքանական յատուկ անուանց, յաւելեալ հայկական յատուկ անուանք աշխատարեւոյց Ն. Ճիվանեան. Կ. Պոլսէն, ի տպարանի Վ. Յ. Մարգարեան 1879:

րաններէն. և զետեղուելով ազգային ձեռա-
գրատան մը մէջ, ծանօթանային բանասի-
րաց, որով անոնք փոխանակ որդերու կեր-
բլլալու, Հայ պատմութեան և գրականու-
թեան արդիւնաւոր կը լինէին:

Հ. Ս. ՆՐԵՄ.

ԱՂՎԵԱՆ ԼԵՌՆԵՐՈՒ Մ'ԷՋ

(ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍՏԵԼՈՒԹԻՒՆ)

Ձիւն... Ժիւն... Ժիւն...

Գորբ, աղտոտ ձիւն մը՝ ճամբաներուն վրայ
ու հիւղակներուն բարձրէքը, ու տերեւաթափ
ծառերուն զագաթնն ու մացառներուն մէջ՝ ձիւն
մը ճերմակ ու մաքուր, ու սառած ու պտղազին
ձիւն մը՝ լերկ ապառաժներու կառաքը ու
հեղալ լեռներու ճակտին:

Բնութիւնը զառաւած է: Ամբողջ երկիրը՝
ձմեռուան աւերել խոտուութեան տակ, ու էր
քայքայուող ծիրուծին մէջ, զլիւին քաշած է
ճերմակ անհուն վերմակ մը որ չի տաքցնէր զին-
քը... Հարկար անգամ ձիւն ու բուշ տեսած
աւերոր ծերակիւն պէտ, որ կը զոշղալ իր պիտ-
ուի երկար մագիւրուն մէջ ու իր մոշտակնե-
րու բռնին տակ կծկաւած:

Հոյն անգութ է բարձրաբերձ լեռներուն վը-
րայ՝ որ իրենց ճերմակութեանը մէջ կը ձան-
ձրանան: ու հոյն ահաւոր է ձորերուն մէջ ու
մացառներուն քով: Զամբաներուն վրայ ու
կիրներուն մէջ մանաւանդ հովք՝ ցուրտ ու
կատաղի՝ անցորդները կը խածնէ իր սառածը-
նող ու սառեցնող Համալայնեցող:

Աչքերը, ախ, այն սիրուն ու աղէտ աչքերն
անցորդներուն, որ իրենց սաքերուն տակ կը
պղծեն կուտութիւնը ճերմակ ձիւնին, կ'ար-
ցունքաւոր լեռներուն վրայ ու կիրներուն
խոր՝ զաժան հովին անխնայ մտաւորածին
տակ... Ու արցունքները խեղճ թանկագին
մարգարտներ, կը քարանձան ակնակապիճե-
րուն մէջ ու այստեղ վրայ՝ զոր ախտած են
քանի մը տաք շիթեր:

Իսկ անգին, ձորակին երեւելներուն մէջ,
գետակը, ախաւր ու արտամաշուք եղեղք մը
միայն կը հեծկտայ, — իր մաշամերձի հնետինն
անշուշտ, — իր սառած որբանին խորուն ու թա-
փուր ու մայրի՝ եզերքներուն մէջէն՝ որոնք
իբրեւն կը փարին բարակ ու թափանցիկ կա-
մուրջով մը սառալոյցի:

Գիշերը, սեւ ու խոտո, խորհրդաւոր է լեռ-
ներու սպիտակ կատարներուն վրայ ու ձորե-
րու լճաւ մտաւորուն մէջ, զիշերը՝ որ իր սեւ
ու ցուրտ սառախաւը կը արկէ անհուն ճեր-
մակին վրայ, որ միշտ կը ցոլցուլ լեռներուն

տար ու բլրակներու կողքին՝ ապեղազարդ
երկինքի մը տակ:

Բնութիւնը մեծ քնարն է... միթիարի լեռ-
ներու շղթային մէջ ու թաքուն ծորերներու
խորը, բազմաթիւ քնար մը՝ որուն վրայ իր ա-
հաւոր ներդաշնակութիւնը կը թրթռացնէ սուր
հովք սարտուն: Ու զիշերը՝ սգաւոր կնիւղ մը
սեւ երկար վերարկուին պէտ, կ'ամփոփէ իր ծալ-
քերուն տակ ամբողջ բանաստեղծութիւնը բնու-
թեան, այլն ու սասաւունը հովերուն, զեղն ու
ծիծաղը ծանկներուն ու լեռներուն ու բլրակնե-
րուն միապաղաղ ճերմակութիւնը:

Զանկար իր սուր հէշ մը, որդեկորոյց մօր մը
կուրքէն բղիւսած աղեկատուր վայնասունին նման
խորունն հէշ մը, կը հասնի լեռներուն մէջ՝
հովին ուղացիկ թեւերուն վրայ նստած ու գի-
շերուն սեւ քօղք պատռուելով... ու հրէշային
երկու խոշոր աչքեր, կանաչ ու կարմիր, կը
փալկալին ճամբաներուն վրայ... Վայրկեան մը
վերջ, կառախուժման է որ կը թռչի՝ ճամբան
վրայ ծուխ ու կրակ ցանցեցող լոյս զին, կա-
ռախուժք որ կը սուրայ կը սահի՝ կ'անցնի
կ'անհետանայ լեռներուն մէջ ու կիրներու խորէն
իր երկու բարակ գիծերուն վրայ որ իր ետեւ
կ'երկարին, կ'երկարին ու կ'երկարին...

ՅՈՂՁ. ՇԱՆԱՐԵ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄԻՍ

15 ԱՊՐԻԼ

— 3 —

ԱՆԳՂԻՄ. — Անգղիական վարչութեան խո-
սարանն՝ յետ զատկական Հանգստեանը նորա-
նեցաւ ի Լորդ Գորմըրէ վաւերական տեղեկու-
թիւններ՝ Մասհիթ յԱնտուրման զերեզմանին
խնդրոյն նկատմամբ, զոր իբրեւ թէ անկուե-
զիպտական զինուորք աւերոր ու պղծոր էին:
Արդ Լորտ Գորմըրի տուած տեղեկութեանց
Համաձայն՝ սուտ է այդ լուրն — Այս տեղե-
կութեան հետ Լորտ Գիշերը ալ կը միացնէ
թուղի մը՝ յորում սուտ կը հանէ այն լուրը՝
իբրեւ թէ անկուեզիպտական զինուորք սպան-
նած ըլլան անցին տերվոյն:

Անգղիա՝ Խոտը-Ձիւնական խնդրոյն մէջ ալ՝
չգոհացող լիւրի զիտալիս՝ վասն զի, Գու-
զանի կողմերը նա իրեն կը վերադարձէ: — Ան-
կուեզիպտական բանակն թողուց զԱնտուրման՝
կիմային վատառողջութեան պատճառաւ: Իսկ
Փարսմէ ի Փաստիք երկաթուղին մինչեւ թ
Սուաքի միտի չարունակուի:

ԱՐՄՍՐԻՄ-ՀՈՐԻՄԱՐԱՒԱ. — Թուն զուգան
խոտ կերպով կը վարուի աւառականապի
Գերմանացուց հետ, հետեաւաբար՝ ժամանակէ